

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ Й БЕЗПЕКИ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

Проценко В.С.,

здобувач вищої освіти спеціальності 121

«Інженерія програмного забезпечення»,

Національний університет кораблебудування

імені адмірала Макарова

Савіна О.Ю.,

канд.техн. наук, доцент

кафедри техногенної та цивільної безпеки

Національний університет кораблебудування

імені адмірала Макарова

Найвища цінність кожного батька та матері це їх діти. Проте з кожним роком збільшується кількість чинників, які негативно впливають на їх подальший розвиток, життя та здоров'я. Здебільшого ці чинники оточують їх повсюди, а саме: науково-технічний прогрес, діяльність інших людей, її необачне поводження з природою.

Під безпекою життєдіяльності слід розуміти характеристику існування молоді в певному місті її перебування, що відображає збалансованість між впливом чинників, які загрожують їх життю або здоров'ю, та таких, що запобігають негативним наслідкам цієї життєдіяльності [1].

Одним з найважливіших чинників безпеки життєдіяльності дитини є її здоров'я. Сьогодні науковці вирізняють нерозривні складники здоров'я людини: фізичне, психічне, духовне й соціальне здоров'я.

Фізичне здоров'я розглядає організм людини як біологічну систему: органи і системи життєзабезпечення, їхні функції та здоровий стан, фізична діяльність та біохімічні процеси; гігієна тіла, рухова активність, здорове харчування, генетичне і репродуктивне здоров'я, профілактика хвороб, фізичний розвиток.

Психічне здоров'я це позитивні емоції, воля, самосвідомість, виховання, мотивації, стреси, психотравми, психологічні можливості дитини, запобігання поганим звичкам, формування навичок і позитивних емоційних звичок.

Духовне здоров'я розглядається в системі загальнолюдських цінностей, ідеал здорової людини, традиції культури здоров'я українського народу, розвиток позитивних духовних рис, духовні цінності й засоби розвитку духовності.

Соціальне здоров'я – соціальні потреби та інтереси, етика родинних зв'язків, наслідки антисоціального ставлення до довкілля, соціальне забезпечення життєво важливих потреб, соціальна адаптація, здоров'я нації, право і здоров'я, шкідливий вплив наркотичних речовин, запобігання хворобам, що передаються статевим шляхом, формування потреби вести здоровий спосіб життя [1].

Теорія формування здорового способу життя дитини ґрунтується на кількох основних ідеях, з яких складається певна ідеологія [2]:

- по-перше, це ідея пріоритету цінності здоров'я в світоглядній системі цінностей людини;

- по-друге, це розуміння здоров'я не тільки як стану відсутності захворювань, або фізичних вад, а ширше – як стану повного благополуччя;

- по-третє, це ідея цілісного розуміння здоров'я як феномена, що невід'ємно поєднує його чотири сфери фізичну, психічну, соціальну й духовну;

- четверта ідея полягає в тому, що відповідальність за своє здоров'я несе передусім сама людина, хоча й держава, і суспільство теж несуть відповідальність за здоров'я населення, насамперед дітей (це закріплено в законодавчо-нормативних актах України).

За даними профілактичного медичного обстеження, стан здоров'я дітей щороку погіршується, збільшується кількість учнів з хворобами опорно-рухової, серцево-судинної, дихальної, ендокринної систем [3].

Критичні зміни в рівні здоров'я й фізичного розвитку дітей та учнівської молоді відбувається внаслідок зниження рухової активності в у мовах зростання (до 72 %) навчального часу [3]. За даними досліджень науковців, психоемоційне напруження процесу навчання, впровадження комп'ютерних технологій у повсякденний побут, несприятливі екологічні умови та зростання антисоціальних проявів серед молоді, висувають першочергове завдання перед педагогічною громадськістю – збереження та зміцнення учнівської та студентської молоді, формування в них навичок здорового способу життя.

До чинників шкільного життя, які руйнівні впливають на здоров'я дітей можна віднести [1]:

Перший чинник - це інструктивно-програмні методики. Увесь навчальний процес спрямований на закріпачення дитячого організму в режимі постійного сидіння. За такого психомоторного закріпачення дитина в початковій школі вже через 10-15 хв. відчуває нервово-психічні навантаження, що спричинюють ранню стенокардію, короткозорість та сколіоз. У неї пригнічується і паралізується загальний тонус організму.

Другий чинник, згубний для здоров'я, - закриті приміщення, обмежений простір, заповнені одноманітними, штучно створеними елементами. При цьому пригнічується емоційна сфера дітей, пригнічується імунітет, не реалізується їхня генетична програма.

Третій чинник – словесно-інформаційний, вербальний принцип побудови навчального процесу. Книжкове вивчення життя передбачає некритичне сприйняття

готової інформації. При цьому пригнічується творчість, закладена в дітях природою, вони не можуть самостійно мислити і міркувати.

Четвертий чинник це методики що лежать в основі навчального процесу, і руйнують цілісне сприйняття світу. Це надмірне захоплення методиками «інтелектуального» розвитку на шкоду чуттєвому, емоційно-образному. Навчання дітей у дитячому садку комп'ютерним умінням призводить до «шизоїдної інтоксикації» свідомості. Реальний світ у дитині замінюється штучним, віртуальним, що спричинює розпад найважливішої психічної функції - уяви. І як наслідок - ранне формування шизоїдно-психічної конституції.

Додатково до всіх цих чинників в останнє десятиріччя в школу увійшли здоров'я руйнівні інновації:

- заміна парт на столи, що призвело до ранньої втрати зору і порушень постави;
- заміна каліграфічного письма ручкою з пером на безвідривне письмо кульковою, у зв'язку з чим зросли стомлюваність, неврівноваженість, агресія;
- заміна електролампового освітлення на високоякісне люмінесцентне, що притлумлює внутрішні біоритми дитини, впливає на ритми головного мозку; після запровадження предмета «Інформатика» додалося й випромінювання від дисплеїв і комп'ютерів;
- скорочення або вилучення зі школи уроків праці: школа випускає безруких, безвільних людей, які не вміють продуктивно працювати і цінувати свою й чужу працю, а тому – морально неповноцінних;
- заміна шестиденного навчального тижня на п'ятиденний, що призвело до додаткового навантаження;
- нескінченні зміни змісту освіти та навчальних планів, результати «інновації» несхвалюють медики [1].

У результаті сукупної дії всіх описаних умов та чинників шкільного життя в дітей виникають неврози, психосоматичні та вегетативні розлади внутрішніх органів, зокрема серця.

Саме тому потрібна система соціальної підтримки здорового та безпечного способу життя в навчальних закладах з дотриманням сприятливих умов розвитку особистості дитини, її безпеки в навчальному закладі, а саме:

- пробудження її творчих можливостей;
- удосконалення природних здібностей;
- гуманізації способу мислення дитини;
- зростання її інтелектуального розвитку;
- забезпечення здорового розвитку дитини.

Сучасна школа, як мікромодель зовнішнього соціуму має бути побудована на справжньому інтересі й повазі до дитини й надавати кожній дитині допомогу в пошуку особистого життєвого шляху в суспільстві, формуванні, закріпленні соціального досвіду, взаємодії, зберігаючи при цьому її психофізичне здоров'я [2]. А сама дитина має навчитися не тільки писати, читати, рахувати, а й формувати культуру повсякденної безпечної життєдіяльності; вчитися берегти своє здоров'я; знати орієнтири в нормальному стані людини; вести здоровий спосіб життя; активно займатися фізичною культурою; дотримуватися гігієнічних норм; раціонально харчу-

ватися; загартовуватись; уміти управляти своїми почуттями, настроєм, жити в ладу з довкіллям; усвідомлювати переваги підтримки свого організму в нормальному стані та страшних наслідків шкідливих звичок.

Означені компоненти мають бути складовими змісту освіти дитини в сім'ї, навчальному закладі, соціумі. Таке навчання й виховання, упровадження цілісної системи соціальної підтримки здорового та безпечного способу життя має забезпечити:

- можливості та засоби його зміцнення;
- ефективні методики організації змістовного довкілля, спрямованого на формування в дитини фізичного, психічного, соціального та духовного здоров'я;
- удосконалення фізичної та психічної підготовки до ведення активного тривалого життя та професійної діяльності.

Підсумовуючи все вище написане, можна сказати, що безпека дітей та молоді це дуже важливо адже діти це майбутнє нашої держави в цілому, то потрібно дбати аби їх безпеці та розвитку нічого не загрожувало.

Список використаних джерел:

1. Основні складові здоров'я: фізична, соціальна, психічна, духовна.
URL:<https://disted.edu.vn.ua/courses/learn/2251>.
2. Безпека життєдіяльності – важливий аспект навчально-виховного процесу в ЗДО.
URL: http://vasyscheve-dnz.edu.kh.ua/bezpeka_zhittyediyalnosti-vazhlij_aspekt_navchaljno-vihovnogo_procesu_v_dnz/
3. Як створити безпеку повсякденної життєдіяльності в навчальному закладі?
URL:<https://www.vinrda.gov.ua/bilshe/tsyvilnyi-zakhyst/2013-07-12-05-52-57>